

Sygn. akt II AKa 417/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Robert Kirejew
Sędziowie:	SA Alicja Bochenek (spr.) SA Grażyna Wilk
Protokolant	Grzegorz Pawelczyk

przy udziale **Prokuratora Prokuratury Rejonowej K.-P. w K. M. R.**

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2016 r.

sprawy **B. W., c. H. i B., ur. w dniu (...) w Z.,**

oskarżonej o czyn z art. 276 k.k. i art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i inne

na skutek apelacji obrońcy oskarżonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 13 sierpnia 2015 roku, sygn. akt V K 30/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w pkt 9 łagodzi wymierzoną wobec oskarżonej B. W. karę łączną do 3 (trzech) lat pozbawienia wolności;
2. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;
3. zasądza od oskarżonej B. W. na rzecz oskarżyciela posiłkowego Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w K. kwotę 1200 (tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu odwoławczym;
4. zasądza od oskarżonej B. W. na rzecz Skarbu Państwa wydatki postępowania odwoławczego oraz opłatę za obie instancje w kwocie 400 (czterysta) złotych.

SSA Grażyna Wilk SSA Robert Kirejew SSA Alicja Bochenek

Sygn. akt II AKa 417/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 sierpnia 2015 roku – sygn. akt V K 30/14, Sąd Okręgowy w Katowicach uznał oskarżoną B. W. za winną tego, że:

1. w okresie pomiędzy listopadem 2011 roku a 18 kwietnia 2012 roku w K. przy ul. (...) z siedziby Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków jako funkcjonariusz publiczny – pracownik Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w K. będąc zobowiązaną do nie wynoszenia i nie przesyłania poza Urząd dokumentów zawierających dane osobowe usunęła dokumenty, którymi nie miała prawa wyłącznie rozporządzać, to jest druki RMUA pracowników Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w K. wraz z potwierdzeniami ich odbioru za lata 2005 – 2008 i 2010, karty ewidencji obecności w pracy, listy obecności i karty urlopowe pracowników Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w K. za lata 2004 – 2008, listy płac pracowników Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w K. za lata 2007 – 2008 i 2010, roczne karty ewidencji Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w K., rozliczenia składek grupowego ubezpieczenia pracowników za 2004 rok, czym wyczerpała znamiona przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na mocy art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. skazał ją na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

2. w okresie od 2005 roku do dnia 22 marca 2012 roku w K. działając wspólnie i w porozumieniu z J. Ś., w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, poprzez przygotowanie list wynagrodzeń oraz realizowanie przelewów, dokonała zaboru w celu przywłaszczenia środków rzekomo przysługujących im z tytułu zatrudnienia w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w K. na stanowisku głównej księgowej oraz starszego inspektora ds. kadr w łącznej kwocie 881 856, 22 złote, czym wyczerpała znamiona przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i za to na mocy art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. skazał ją na karę 3 lat pozbawienia wolności;

3. w okresie od 2005 r. do dnia 22 marca 2012 r. w K. działając w krótkich odstępach czasu i z góry podjętym zamiarem jako funkcjonariusz publiczny – pracownik Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w K. nie dopełniła swoich obowiązków starszego inspektora ds. kadr polegających na prowadzeniu całokształtu zadań Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w K. z zakresu kadr poprzez niewłaściwe prowadzenie spraw kadrowych pracowników Urzędu i jego Delegatur, niewłaściwe prowadzenie akt osobowych pracowników, nieprzygotowanie i nieprzekazywanie pracownikom dokumentów związanych z wysokością osiąganego przez nich wynagrodzenia, czym działała na szkodę Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w K. oraz jego pracowników, czym wyczerpała znamiona przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na mocy art. 231 § 1 k.k. skazał ją na karę 1 roku pozbawienia wolności;

4. na mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzekł karę łączną 4 lat pozbawienia wolności;

5. na mocy art. 41 § 1 k.k. w związku ze skazaniem B. W. za czyn opisany w punkcie 2 orzekł wobec oskarżonej środek karny zakazu zajmowania stanowiska związanego z obsługą księgową w jednostkach administracji rządowej i samorządowej na okres 3 lat;

6. na mocy art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonej B. W. obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w K. kwoty 440.928,11 zł ;

7. na mocy art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonej na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okres zatrzymania w dniu 16.05.2012r.

8. nadto Sąd orzekł w przedmiocie dowodów rzeczowych, kosztów poniesionych przez oskarżyciela posiłkowego z tytułu ustanowienia pełnomocnika oraz kosztów procesu.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez obrońcę oskarżonej B. W., który zaskarżył go na jej korzyść w części dotyczącej orzeczenia o karze, zarzucając rażącą niewspółmierność orzeczonych wobec oskarżonej kar jednostkowych pozbawienia wolności oraz kary łącznej pozbawienia wolności do okoliczności popełnienia zarzuconych oskarżonej czynów oraz dotychczasowego sposobu jej życia, podczas gdy analiza okoliczności wymienionych wyżej winna prowadzić do wymierzenia oskarżonej kar jednostkowych oraz kary łącznej umożliwiającej odbywanie kary w warunkach określonych przepisem art. 37b Kodeksu karnego, jako właściwej i współmiernej do stopnia zawinienia i społecznej szkodliwości jak również wystarczającej dla osiągnięcia i zrealizowania celów i funkcji kary.

Stawiając powyższy zarzut wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie kary, w tym kary łącznej w kierunku zastosowania przepisu art. 37b k.k., ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja złożona przez obrońcę oskarżonej B. W. okazała się być o tyle skuteczną, iż w wyniku jej rozpoznania Sąd Apelacyjny złagodził orzeczoną wobec oskarżonej karę łączną pozbawienia wolności do 3 lat. W pozostałym zakresie podniesiony zarzut był niezasadny, toteż nie mógł doprowadzić do zmiany zaskarżonego wyroku we wskazanym w apelacji kierunku.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, że orzeczone wobec oskarżonej B. W. kary jednostkowe pozbawienia wolności w wymiarze:

- 10 miesięcy za czyn z art. 231 § k.k. w zw. 276 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

- 3 lat za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

- 1 roku za czyn z art. 231 § 1 w zw. z art. 12 k.k. w żadnym razie nie mogą być uznane za rażąco surowe.

Przypomnieć należy, że o rażącej niewspółmierności kary w rozumieniu ar. 438 pkt 4 k.p.k. można mówić jedynie wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd pierwszej instancji a karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowo stosowanych dyrektyw wymiaru karu i „nie chodzi tu o każdą różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby – również w potocznym znaczeniu tego słowa – „rażąco” niewspółmierną, to jest w stopniu niedającym się wręcz zaakceptować” – wyrok SA we Wrocławiu z 17.05.2012r., II AKa 125/12. Podobnie wypowiedział się też Sąd Apelacyjny w Krakowie stwierdzając, że: „zmiana wysokości orzeczonej kary mogłaby w postępowaniu odwoławczym nastąpić jedynie wówczas, gdyby kara ta jawiła się jako „rażąco niewspółmierna”. Określenie „rażąca” należy odczytywać dosłownie i jednoznacznie jako cechę kary, która istotnie przez swą niewspółmierność razi (oślepia). Nawet gdyby orzeczona kara jawiła się sądowi odwoławczemu jako niewspółmierna, więc w badanym przypadku jako zbyt surowa, nie mogłoby to spowodować obniżenia kary, gdyby ta niewspółmierność nie miała charakteru rażącego” – wyrok z dnia 28.10.2011r. – sygn. akt II AKa 216/11. Obydwa cytowane orzeczenia, których treść i istotę w pełni podziela tut. Sąd, przesądzają o niemożności uznania apelacji obrońcy oskarżonej B. W. w części zarzucającej rażąco niewspółmierność orzeczonych wobec niej kar jednostkowych pozbawienia wolności za zasadną. Skarżący w żadnym razie nie wykazał, aby orzeczone przez Sąd I instancji wyżej wskazane kary pozbawienia wolności pozostawały „rażąco niewspółmiernymi” mając w szczególności na uwadze zasady i dyrektywy sądowego wymiaru kary określone w art. 53 k.k. Wbrew twierdzeniom skarżącego, jak wynika ze sporządzonego pisemnego uzasadnienia wydanego orzeczenia (k. 46 – 48), Sąd Okręgowy wymierzając oskarżonej za poszczególne przypisane jej przestępstwa kary jednostkowe pozbawienia wolności, miał w polu widzenia zarówno okoliczności ją obciążające, jak i łagodzące, chociażby jej uprzednią niekaralność. Niemniej, co należy podkreślić, okoliczności obciążających oskarżoną jest znacznie więcej niż okoliczności łagodzących. Zawarte w tym zakresie rozważania Sądu I instancji, Sąd odwoławczy w pełni podziela i akceptuje, uznając tym samym orzeczone wobec oskarżonej kary jednostkowe za słuszne i sprawiedliwe. Popełnione przez oskarżoną przestępstwa cechuje bardzo wysoki stopień społecznej szkodliwości. Okoliczności które płynęły na powyższą ocenę zostały bardzo szczegółowo omówione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, należą do nich wykorzystanie pełnionej przez oskarżoną funkcji w WUOZ, długi okres przestępczej działalności, wysokość wyrządzonej szkody, poczucie bezkarności i brak refleksji oraz powstrzymanie się od kontynuowania przestępczego procederu nawet w okresie, gdy trwało już postępowanie kontrolne w Urzędzie w którym pracowała. Ponadto oskarżona – czego nie można tracić z pola widzenia – dopuszczając się przypisanych jej przestępstw wykorzystwała powierzone jej stanowisko w Urzędzie Państwowym, będąc funkcjonariuszem publicznym. Wobec tego rodzaju osób słusznie wymagane są wyższe standardy zarówno

zawodowe, jak i etyczne. Fakt, że oskarżona B. W. cieszyła się przez lata zaufaniem przełożonych, co spowodowało, że wykonywana przez nią praca nie była poddana bieżącej kontroli i należnemu nadzorowi, w żadnym wypadku nie może być uznane – jak domaga się tego skarżący – jako okoliczność łagodząca, czy wręcz usprawiedliwiająca prowadzony przez nią przestępczy proceder. Wręcz przeciwnie, oskarżona przez wiele lat i bez żadnych skrupułów wykorzystywała zaufanie, którym została obdarzona przez przełożonych, co umożliwiło skuteczne odpieranie i wyjaśnianie zgłaszanych wobec niej zarzutów przez innych pracowników, które dotyczyły nieprzestrzegania przez nią dyscypliny pracy, czy interpretacji praw pracowniczych. Brak należytej kontroli nie zwalniał oskarżonej z należytego wykonywania nałożonych na nią obowiązków, nie mówiąc już o obowiązku działania zgodnego z prawem. Reasumując, Sąd odwoławczy nie znalazł żadnych podstaw, aby kwestionować wymiar orzeczonych wobec oskarżonej B. W. kar jednostkowych za poszczególne przypisane jej przestępstwa, uznając, że kary te są adekwatne do stopnia ich społecznej szkodliwości oraz stopnia jej zawinienia. Pozytywna opinia środowiskowa o oskarżonej oraz uprzednia jej niekaralność zostały uwzględnione przez Sąd Okręgowy przy wymiarze oskarżonej kary za poszczególne przypisane jej przestępstwa, o czym świadczy chociażby orzeczenie ich w dolnych granicach ustawowego zagrożenia. Z pewnością powyższe okoliczności nie są tego rodzaju, aby orzeczone kary można było uznać za niewspółmiernie surowe.

Natomiast, orzeczona kara łączna 4 lat pozbawienia wolności jawi się jako rażąco surowa, Popełnione przez oskarżoną przestępstwa pozostają w zbiegu realnym i łączy je bardzo ścisły związek zarówno przedmiotowy, jak i podmiotowy. Okoliczność ta nie została przez Sąd orzekający należycie uwzględniona, a przez to orzeczona kara łączna na zasadzie asperacji kar, jawi się jako rażąco surowa, co z kolei spowodowało konieczność jej złagodzenia do 3 lat pozbawienia wolności. Zastosowana przez Sąd Apelacyjny przy wymiarze kary łącznej zasada absorpcji jest w niniejszej sytuacji uzasadniona – jak już wyżej zaznaczono – bardzo silnym związkiem łączącym poszczególne przestępstwa zarówno natury przedmiotowej, jak i podmiotowej.

Aczkolwiek skarżący nie kwestionuje w złożonej apelacji ustaleń stanu faktycznego, niemniej podkreślić należy, że kontrola odwoławcza potwierdziła słuszność poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń i poprawność przeprowadzonego postępowania dowodowego, które wolne jest od braków i uchybień formalnych. Podstawę wyroku stanowił całokształt okoliczności i dowodów ujawnionych w toku rozprawy głównej, a zaprezentowana przez Sąd Okręgowy ocena dowodów jest obiektywna i rzeczowa. Ocena ta uwzględnia wskazania wiedzy, doświadczenia życiowego oraz zasad logicznego rozumowania.

Również sporządzone przez Sąd Okręgowy uzasadnienie zaskarżonego wyroku w sposób należyty wyjaśnia podstawy faktyczne orzeczenia wskazując, na fakty i okoliczności, które zostały udowodnione oraz określa - szczegółowo je opisując – dowody na których oparto przedmiotowe ustalenia.

Złożone przez obrońcę oskarżonej B. W. pismo procesowe z dnia 21 lipca 2016 roku (k. 4626- 4675) zostało przez Sąd Apelacyjny uwzględnione jedynie w zakresie w jakim uzupełniało zarzuty apelacji w granicach wniesionego środka odwoławczego, w pozostałym zakresie w ten sposób uzupełnienie apelacji o nowe zarzuty po upływie terminu określonego w art. 445 § 1 k.p.k. nie może wywołać żadnych skutków prawnych z uwagi na zawity charakter wskazanego tam terminu do złożenia apelacji. Odnosząc się do treści złożonego pisma procesowego, oczywiście w wyżej określonych ramach, stwierdzić należy, że także nie zawiera żadnych argumentów, które mogłyby wpłynąć na złagodzenie orzeczonych wobec oskarżonej B. W. kar jednostkowych pozbawienia wolności, a przez to również w większym zakresie złagodzenie kary łącznej. Równocześnie wskazać należy, że Sąd odwoławczy w każdej sprawie, z urzędu bada, czy nie doszło do naruszenia dyspozycji art. 439 k.p.k., 440 k.p.k., czy też 455 k.p.k., co pozwalałoby na orzekanie poza granicami postawionych w apelacji zarzutów. Przeprowadzona w tym kierunku kontrola odwoławcza nie wykazała, aby doszło w niniejszej sprawie do obrazy któregośkolwiek z wyżej wskazanych przepisów ustawy. Złożone pismo procesowe obrońcy oskarżonej, aczkolwiek powyższe sugeruje, w żaden sposób nie uzasadnia, aby tego rodzaju uchybienia w sprawie wystąpiły. Nie jest również argumentem przemawiającym za wymierzeniem łagodniejszej kary oskarżonej wydany w innej sprawie, wobec innych sprawców, łagodniejszy wyrok skazujący.

Mając powyższe na uwadze oraz podzielać stanowisko Sądu Okręgowego co do winy oskarżonej oraz dokonanej oceny prawnej jej działania, a także nie znajdując podstaw do uznania, że wymierzone oskarżonej kary jednostkowe

pozbawienia wolności są rażąco surowe, złagodził jedynie orzeczoną karę łączną do 3 lat pozbawienia wolności, uznając, że kara łączna orzeczona w tym wymiarze czyni zadość zarówno prewencji ogólnej, jak i szczególnej.

SSA Grażyna Wilk SSA Robert Kirejew SSA Alicja Bochenek